

Inhoud

- 7 Kaarten & plattegronden
- 9 Woord vooraf

1 11 Onder de Noren

- 12 Een Scandinavische sfeer
- 18 Eigenheid en openheid
- 23 Land van zalm en olie
- 25 Een keuken met tradities
- 29 Een religie uit het zuiden
- 32 De georganiseerde maatschappij

2 45 Een turbulent verleden

- 46 Het noorden trekt pioniers
- 48 Stammen en koninkrijkes
- 51 Op weg naar eenheid
- 54 Geregeerd door anderen
- 58 Eindelijk vrij
- 63 Weer overheerst
- 64 Een land in opbouw

3 69 Zicht op de Noorse cultuur

- 70 Werken met hout en steen
- 72 Vastgelegd in olieverf
- 78 Van tekens naar teksten
- 82 Klanken uit het hart
- 86 Gebouwd om te bewaren

4 93 Oslo, een stad in beweging

- 94 Een moeizame start
- 99 Te voet door het centrum
- 101 Van het water tot de top
- 102 Een keur aan musea
- 106 Rond bezienswaardigheden
- 111 Uitstapjes in de omgeving

5 119 Het zonnige zuiden

- 120 Van zuidwest naar zuid
- 125 Rond het zuidelijkste punt
- 130 Van de kust naar de dalen en bergen
- 133 Van de hoofdstad richting fjorden
- 137 De oostelijke kant van de fjord

6 147 Bergen: dé westelijke invalspoort

- 150 De rijke historie
- 152 Water en bergen
- 154 Een stad waar muziek in zit
- 156 Volop musea
- 158 Een bezoek waard
- 158 Uitstapjes in de omgeving

7 169 De must van de fjorden

- 170 Vele wegen naar de fjorden
- 173 Vanuit Bergen het land in
- 175 Rond de langste fjord
- 179 Nabij de grootste gletsjer
- 184 De noordelijke fjorden

8 189 Trondheim: eindpunt van de pelgrimage

- 191 Het rijke verleden
- 193 Tradities en trends

9 203 De dalen van het oosten

- 205 Het eerste Noorwegen vanaf Zweden
- 208 De grotere steden
- 210 De stilte van de bergen rondom
- 213 Het echte oosten

10 217 Het avontuur van het noorden

- 219 Via Trondheim omhoog
- 221 Op weg naar de poolcirkel
- 224 Verder naar het noorden
- 229 De Noordkaap en verder

11 233 Rotsen in de branding

12 241 Eilanden in het pakijis

13 251 Land voor iedereen

- 252 Leven met en in de natuur
- 255 In aanraking met de Noren
- 255 Extra pret voor kinderen
- 259 Niemand uitgesloten

14 263 Actief in alle seizoenen

i 276 Algemene informatie

r 294 Register

Woord vooraf

Noorwegen is een eindeloos land, in alle opzichten. Groot in omvang – meer dan negen keer zo groot als Nederland – en groots door de majestueuze natuur, eindeloze ruimte en de lange weg naar het noorden voorbij de magische poolcirkel. Voor veel bezoekers is Noorwegen daarom in de eerste plaats een uitdaging, een ontdekkingsreis.

Als vakantiebestemming komt Noorwegen de laatste jaren steeds meer in trek, zowel voor de zomer als voor de winter. Logisch, want Noorwegen biedt 's zomers een goed alternatief voor het drukker Zuid-Europa en 's winters voor de Alpenlanden. Rust, ruimte en vrijheid zijn de sleutelwoorden. Authenticiteit is een ander sterk punt.

Noorwegen kent een bijzondere ontstaansgeschiedenis, maar ook in het heden onderscheidt het land zich van andere Europese landen. Geen EU-lidmaatschap, geen euro, maar een eigen, geheel eigen koers. Noren zijn trots op hun land, en dat laten ze merken. Niet zo vreemd voor een volk dat langere tijd werd overheerst door de buurlanden Denemarken en Zweden. Uiteindelijk wisten de Noren zich na een lange strijd aan deze machtige buurlanden te onttrekken.

Noorwegen is de laatste jaren aanmerkelijk toegankelijker geworden. Goedkope vluchten en een brug tussen Denemarken en Zweden namen belangrijke drempels weg. Noorwegen werd daarmee bereikbaar voor velen. Het wegennet is de laatste jaren sterk gemoderniseerd met mooie nationale toeristenroutes. Door een paar belangrijke hoofdaders van oost naar west, van noord naar zuid en langs de kust, zijn de toeristische hoogtepunten goed ontsloten. De Noren zelf maken in het dagelijks leven ook veel gebruik van de trein en het vliegtuig voor de langere afstanden in het land.

Deze gids presenteert de toeristische mogelijkheden in de verschillende delen van het land en geeft een beeld van het huidige Noorwegen. Hij neemt je mee door het hele land, in verschillende seizoenen. Daardoor is dit ook een nuttige gids voor buiten de traditionele vakantieperiode.

Fred Geers

De must van de fjorden

7

Noorwegen wordt getypeerd door de grote contrasten in het landschap. In het fjordengebied manifesteert dit zich vooral in de combinatie van vergezichten over eindeloze watervlakten en grillige bergformaties met ongenaakbare toppen. Jotunheimen is het berggebied met de hoogste toppen, Galdhøpiggen met een hoogte van 2469 m spant de kroon. De Noorse fjorden zijn het resultaat van de enorme verplaatsingen van ijs en steen in de ijstijden. Op sommige plaatsen zijn ze meer dan 1000 m diep en 200 km lang. Bij het wegtrekken van het ijs ontstonden diepe gaten tussen de bergen. Op sommige plaatsen rijzen de rotsen loodrecht op uit de fjord.

Ondanks de steile berghellingen wisten zich hier al vroeg mensen te vestigen. De grond bleek er vruchtbaar en de zuidelijke hellingen zorgden voor een uitstekend microklimaat. Engelse monniken introduceerden er fruit uit warmere streken, dat het er goed bleek te doen.

Naast de fjorden maken we in dit hoofdstuk kennis met vele watervallen en de grootste gletsjer van het Europese vasteland, de Jostedalsbre.

Als klap op de vuurpijl kunnen we over de 8ste langste brug ter wereld rijden over de Eidfjord. De brug heeft een overspanning van 1310 m. Reken maar op een uitzonderlijke fjordervaring.

< Vanaf de bergen bieden de fjorden een spectaculair uitzicht.

Westelijke fjordenkust

VELE WEGEN NAAR DE FJORDEN

De fjorden als binnenkomer

De fjorden in het westen zijn wel de meest markante plekken in Noorwegen, die veel toeristen trekken. Ze komen ervoor uit de hele wereld. Het was ook

hier dat het toerisme begon. Toeristen uit Engeland zetten via de fjorden voor het eerst voet aan wal in Noorwegen. Het was de Engelse globetrotter Charles Elliot die in 1830 West-Noorwegen aanded. Vervolgens trok hij verder de bergen in over de Hardangervidda. Het uitzicht vanuit de hoogte op de Sørffjord in Hardanger overtrof wat hij eerder had gezien in de Himalaya. In Engeland gingen zijn ervaringen van mond tot mond. Bergen en de rest van het westen van Noorwegen werden belangrijke reisdoelen. In 1858 koerste de eerste stoomboot in het gebied van Sogn og Fjordane. In de eerste reisbeschrijvingen komt het fjordengebied naar voren als onbeschrijflijk mooi. De basis voor het toerisme naar Noorwegen is daarmee gelegd. Dat de fjorden zo tot de verbeelding spreken heeft vooral te maken met de unieke combinatie van hooggebergte en het langgerekte water tussen de bergketens. Elders in Europa is een dergelijke combinatie niet te vinden. De diepe insnijdingen maken het bovendien mogelijk om vanaf het water diep het land binnen te dringen. In vroeger tijden, toen van wegeaanleg geen sprake was, was vervoer over het water de enige manier om deze gebieden te bereiken. Veerpontjes zorgen voor een goed transport over de vele wateren.

Op weg naar de fjorden

Wie de fjorden als een van zijn reisdoelen heeft op een reis naar Noorwegen, kan diverse kanten uit. Wie met de boot uit het Duitse Kiel in Oslo aankomt, heeft al de eerste fjordervaring. De Oslofjord geeft het gevoel van een enorme ruimte op het water. De hellingen aan de kusten zijn echter maar laag vergeleken bij de steile rotswanden op diverse plaatsen aan de westkust. De reis naar de fjorden in het zuidwesten is op verschillende manieren mogelijk: over zee via Stavanger, Bergen (bereikbaar met Fjordline vanuit Noord-Denemarken), over land via de zuidkust of dwars door het bergland via Oost-Noorwegen. Een populaire route is: Oslo-Dombås-Åndalsnes-Geiranger-Otta-Oslo. Ook per trein is deze route voor een groot deel te volgen. Onderweg zijn er vele bezienswaardigheden en een ruime keus aan overnachtingsmogelijkheden. Als een lange fjord ons doel is, dan is de Sognefjord de beste keuze. De afwisselende Hardangerfjord is minder lang en ligt zuidelijker. Deze is goed bereikbaar vanaf de stad Bergen. Beide fjorden snijden diep het land in: de Hardangerfjord 180 km en de Sognefjord maar liefst 205 km. Wie niet naar de lengte kijkt maar naar de fjord als natuurbelieving, komt al snel uit bij de Geirangerfjord. De fjord slingert zich door het landschap met op diverse plaatsen steile rotswanden. Veel fjorden hebben trouwens ook weer aftakkingen met andere namen.

Voor wie vanaf Stavanger in het westen komt is *Fjordvegen*, rijksweg 13, een geschikte weg. De weg voert langs diverse landschappelijke hoogtepunten naar Førde, midden in het fjordengebied.

➤ *FJORDENGEBIED*. www.fjordnorway.com.

Veel fjorden worden omgeven door hoge bergen.

HET RESULTAAT VAN WEGTREKKENDE GLETSJERS

Fjorden behoren tot de meest kenmerkende elementen van Noorwegen. Op weinig plaatsen elders in de wereld zijn vergelijkbare landschappen te vinden. Bijzonder van de Noorse fjorden is vooral de combinatie van sneeuw, water, steile rotsen en groeizame hellingen op het zuiden. Veel fjorden zijn het resultaat van het werk van grote gletsjers. Tijdens de laatste ijstijd waren de gletsjers veel groter dan momenteel. Vooral de hoeveelheid ijs was immens groot. Grote blokken ijs brachten zowel aan de zijkanen als in de diepte van de dalen een sterke uitschuring teweeg. Toen het ijs zich terugtrok, bleven de fjorden als diepe kloven over. Voorbeelden zijn de Sognefjord, Hardangerfjord en Geirangerfjord. Bij Kyrkjebø in de Sognefjord is een diepte gemeten van 1308 m.

De tien langste fjorden:	lengte in km:
Sognefjord (Sogn og Fjordane)	205
Hardangerfjord (Hordaland)	180
Trondheimsfjord (Nord-Trøndelag)	130
Porsangen (Finnmark)	123
Oslofjord	120
Storfjord (Møre og Romsdal)	110
Nordfjord (Sogn og Fjordane)	106
Boknafjord (Rogaland)	96
Varangerfjord (Finnmark)	90
Romsdalsfjord (Møre og Romsdal)	88